

CARLOS DE VRIESE

Daniël Van Ryssel

Ik heb in mijn leven nooit een meer bescheiden man ontmoet dan Carlos De Vriese (Ledeberg, 1926). Hij studeerde in de oorlogsjaren aan de Rijksnormaal te Gent (waar hij als zeventienjarige is afgestudeerd) en is zijn hele loopbaan in het stedelijk onderwijs actief geweest, het langst en tot hij met pensioen ging te Meulestede. Hij moet een enthousiast en stimulerend lesgever zijn geweest. Mooie verhalen kan hij vertellen o.a. over wat hij gehoord heeft van vrouwen die aan de schoolpoort op hun kinderen stonden te wachten. (“Ik heb mijn vent laten zitten omdat hij het geen vijf keer per dag meer kan zoals vroeger.”) Zijn hele leven heeft hij last gehad van steeds terugkerende migraine, waar hij zich iedere week een paar dagen echt ziek door voelde. Carlos is ook een heel sociaal man, maar dringt zich nooit op en hij staat ook nooit ergens op de eerste rij. Hij is ook soms wel wat verward. Zo herinner ik mij dat hij eens een voordracht gaf over Esperanto... maar zijn papieren zaten zodanig door elkaar, dat hij een deel van wat hij te zeggen had, heeft moeten laten vallen omdat hij de volgende bladen niet terugvond.

Maar hij was tegelijkertijd veel meer dan dat. Ik ken niemand die zo belezen is als Carlos. Alles wat literatuur en filosofie betreft heeft hij gelezen... en hij schuimt nog dagelijks de boekhandels en antiquariaten af op zoek naar nieuwe lectuur. Behalve alle West-Europese talen heeft hij ook een actieve kennis van Russisch, Tsjechisch en Esperanto en zijn droom is op een dag Chinees te gaan leren. Anekdote: Toen hij op een dag naar zijn geliefkoosd Tsjecho-Slowakije op reis vertrok, nam hij een boek mee om onderweg te lezen. Wat nam hij mee? Een Agatha Christie in het Russisch.

Ik heb de naam Carlos De Vriese voor het eerst gelezen onder een bijdrage “Evangalie volgens Judas” die in 1970 in Yang is verschenen. Pas een jaar later heb ik Carlos persoonlijk leren kennen.

We konden het dadelijk goed met elkaar vinden en hij vertelde me dat hij dagelijks niet alleen las, maar ‘s morgens vroeg ook dagelijks schreef: leerboeken voor het lager onderwijs, kinderboeken, bijdragen over de dagelijkse schoolpraktijk en didactiek voor het tijdschrift “Persoon en Gemeenschap”, SF-verhalen, aforismen, vertalingen en besprekingen van Russische en Tsjechische literatuur.

Zo iemand konden we natuurlijk goed gebruiken en kort nadien is hij redacteur geworden van Yang. Later, nadat hij met pensioen was gegaan, heeft hij ook een aantal jaren het secretariaat van Yang op zich genomen.

Hij kwam in die tijd regelmatig bij me thuis over de vloer om verslag uit te brengen over wat er zoal was binnen gekomen of wie hem telefonisch gecontacteerd had. Ook hier bleek soms weer zijn verwarring. Zo zei hij me op een bepaalde dag: "Ding heeft me gebeld over ding." Tja, een zin met twee onbekenden... dan wordt het wel moeilijk om te begrijpen wat hij eigenlijk bedoelde.

Carlos was samen met Julien Vangansbeke ook een van de weinige redacteurs, die zich niet terugtrok als er uren rond de tafels moest worden gelopen om een nieuw nummer van Yang samen te leggen. En hij was het ook die telkens weer naar Zingem reed (hij had daar een buitenhuis), om de door Julien Vangansbeke gemonteerde bladzijden en de dozen gedrukte losse bladen bij drukker Eric De Preester te brengen en op te halen.

Ik kan me wel niet herinneren dat Carlos, behalve een optreden in het Artistiek Aperitief tijdens de Gentse feesten, ooit aan een literaire avond actief heeft deelgenomen. Ik vermoed dat zijn bescheidenheid hem parten speelde en dat hij er niets voor voelde om op een podium voor een micro te staan.

In 1977 is in de Yang Poëziereeks Explosiefjes, een bundel aforismen, verschenen en toen enkele jaren later iedere redacteur de gelegenheid kreeg om een volledig eigen werk als Yang-nummer uit te geven, is van hem de SF-roman De eerste wet (1979) gepubliceerd. De roman die hij van plan was samen met Pliet Van Lishout te schrijven is er niet gekomen, wegens de terminale ziekte van Pliet.

Toen de oude redacteurs in 1985 van Yang afscheid hadden genomen, bleef hij verder vertalingen maken voor het tijdschrift "Poëziekrant".

De laatste jaren is hij hoofdzakelijk bezig met het vertalen van echt grote werken o. a. van de Franse medicus en filosoof Julien Offray de La Mettrie (1709 - 1751) L'homme-machine, van de Tsjechische journalist en romancier Karel Capek (1890 - 1938) R.U.R. en De witte Ziekte. Maar bovenal heeft hij zich a.h.w. vastgebeten in de Duits-Franse filosoof en natuurvorser Paul-Henri Frédéric d'Holbach (1723-1789). Deze man had contacten met al de encyclopedisten en was de eerste uitgesproken materialist en atheïst Het was de

gewoonte van deze tot Fransman genaturaliseerde Duitser zijn aanstoot gevende werken op naam van anderen te laten verschijnen (o.a. Mirabeau). Van hem vertaalde Carlos De Vriese: *Le Bon sens du curé Méslier*, *Théologie portative* en *Le Christianisme dévoilé*. Hij is ook lid van de Holbach Vereniging en schrijft regelmatig bijdragen voor « *Le petit Cuistre* », het viermaandelijks tijdschrift van deze vereniging.

Hij is ondertussen al langer met pensioen dan hij les heeft gegeven (hij was nog van het oud regime, waarbij 30 jaar dienst in het stedelijk onderwijs volstond), maar zijn geest blijft levendig en hij leest en schrijft nog iedere dag. Hij is ook nog dagelijks op stap naar de Gentse boekhandels, een afstand van de Meulestedesteenweg tot in het stadscentrum, die hij altijd te voet aflegt. We hebben het af en toe nog wel eens over de kameraadschap en de goede sfeer binnen de redactie van *Yang* in de jaren zeventig, zoals oude mannen over die goede oude tijd. plegen te spreken. De merde van dat rond de tafels lopen, hoorde er eigenlijk bij als cement die de boel samenhield.

Pas onlangs is hij op het spoor gekomen dat hij afstamt van Franse adel. Zijn overgrootmoeder was gehuwd met Louis Michel Boufflers, een wat verlopen Fransman, die in Ledeberg is terechtgekomen en er het bescheiden beroep van schoenmaker uitoefende. Louis Michel was echter de zoon van markies Stanislas de Boufflers (1738-1815), door zijn moeder voorbestemd om bisschop te worden, maar omwille van zijn libertijnse geschriften is dat niet doorgegaan. Hij werd generaal, gouverneur, groot amateur van vrouwen, de geneugten des levens en grote feesten te Versailles, vertrouweling van koningin Marie-Antoinette, dichter van o.a. erotische poëzie, ridder in de Orde van Malta, lid van de Franse (1788) en de Duitse Academie (1795) en bevriend met Voltaire, die aan hem een gedicht heeft opgedragen. Van Rousseau daarentegen had hij geen hoge dunk, omdat hij op kosten van zijn familie leefde, wat ook omgekeerd het geval was..

- En, Carlos, hoe voelt dat af te stammen van een Franse markies?
- Die adellijke titel zegt me niets, maar dat Stanislas bevriend is geweest met Voltaire, daar ben ik wel fier op.